

Commissaris voor Bonaire,
Sint Eustatius en Saba

H.G.J. Kamp

Kralendijk, 3 augustus 2010

Voortgangsrapportage Nog tien weken

Op 7 december 2009 deed ik u mijn eerste voortgangsrapportage 'Halverwege' toekomen. Nu de datum van 10 oktober 2010 nadert waarop de prachtige eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba deel gaan uitmaken van het Nederlandse staatsbestel, bied ik u mijn tweede voortgangsrapportage 'Nog tien weken' aan.

Ik hoop dat uit deze rapportage naar voren komt dat in de kantoren van de Nederlandse rijksoverheid op Bonaire, Sint Eustatius en Saba met grote inzet wordt gewerkt door de kwartiermakers van de ministeries, de medewerkers van het RSC en de leden van mijn staf. Wij doen dat in de overtuiging dat het Europese Nederland en 'onze' drie Caribische eilanden meerwaarde voor elkaar hebben.

Graag spreek ik mijn waardering uit voor de bestuurders en de ambtelijk medewerkers van de drie eilanden. Vertegenwoordigers van alle Nederlandse departementen werken op Bonaire, Sint Eustatius en Saba aan in totaal 96 projecten, met de ambitie die in korte tijd te realiseren. Dat legt een ongekennde druk op degenen die politieke en ambtelijke verantwoordelijkheid dragen op de eilanden. Hun medewerking en betrokkenheid is immers onontbeerlijk voor het welslagen van die projecten. Desondanks worden wij steeds op constructieve wijze tegemoet getreden.

Taakverdeling

In april 2010 bleek het mogelijk overeenstemming te bereiken met het bestuurscollege van Bonaire over de verdeling van de overheidstaken tussen het eilandsbestuur en Nederland en over enkele andere onderwerpen. Dit

vond zijn weerslag in een bestuurlijk akkoord. De met Bonaire gemaakte afspraken over de taakverdeling zijn in lijn met de afspraken die eerder gemaakt werden met de bestuurscolleges van Sint Eustatius en Saba. Op voorstel van het bestuurscollege van Bonaire heeft de eilandsraad besloten dat op 3 september 2010 een referendum plaatsvindt over dit bestuurlijk akkoord, te weten het eindresultaat van de onderhandelingen met Nederland over de toekomstige staatkundige structuur.

Wetgeving

Het was positief dat de val van het kabinet in februari 2010 er niet toe heeft geleid dat de totstandkoming van de wetten voor de staatkundige hervorming van de Nederlandse Antillen vertraging opliep. Voor de organieke BES-wetten en de consensusrijkswetten kreeg u de instemming van de Tweede en Eerste Kamer. Diverse specifieke wetten zullen na het zomerreces nog in het parlement aan de orde komen.

Omdat het de bedoeling is dat deze wetten op 1 januari 2011 in werking treden, begint de tijd te dringen. In het bijzonder geldt dit voor de fiscale wetgeving. Eilandsbestuurders, ondernemers en particulieren hebben bij mij hun zorgen kenbaar gemaakt over de onduidelijkheid die er nu bestaat op fiscaal gebied. Vijf maanden voor het eind van het jaar weet men nog niet met welke fiscale bepalingen in het nieuwe jaar rekening gehouden moet worden. Ik deel deze zorgen en hoop dat snel de benodigde duidelijkheid geboden kan worden.

RSC

De opbouw van het Regionaal Service Centrum, de organisatie van de Nederlandse overheid op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, is in volle gang. Het RSC levert diensten op het gebied van personeel, financiën, ICT, faciliteiten (inclusief huisvesting) en communicatie aan de Nederlandse departementen. Op de kleine schaal van de drie eilanden is het immers niet efficiënt deze taken per ministerie afzonderlijk uit te voeren.

Uitgangspunt is dat alle departementen gebruik maken van het RSC en dat de kosten worden doorberekend. De generieke kosten komen tot 1 januari 2011 voor rekening van het ministerie van BZK. Daarna zal doorberekening op basis van een verdeelsleutel plaatsvinden. Op basis van een producten- en dienstencatalogus sluit het RSC met de departementen dienstverleningsovereenkomsten af.

Het RSC wordt aangestuurd door BZK, waarbij de overige ministeries – verenigd in een opdrachtgeversberaad – een adviserende rol vervullen.

Het RSC zal als werkgever gaan optreden voor alle rijksambtenaren op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In totaal gaat het om circa 600 formatieplaatsen, waarvoor de departementen de zogeheten organisatie- en formatierapporten hebben opgesteld. De vakbonden hebben met deze rapporten ingestemd en de departementen werken inmiddels aan de verdere uitwerking.

Van het land Nederlandse Antillen en de drie eilanden komen ongeveer 400 medewerkers over, die per 10 oktober 2010 zullen worden aangesteld als rijksambtenaar BES van het RSC. Een wervingscampagne is gestart om de resterende (ruim 200) vacatures eveneens per transitiedatum vervuld te krijgen. De werving van nieuwe medewerkers richt zich in het bijzonder op personen die op de Nederlandse Antillen wonen of hier geboren zijn en nu in Nederland wonen. Gebleken is dat het niet eenvoudig is om voor de vacatures geschikte kandidaten te vinden, al is het maar omdat de opbouw van de Nederlandse overheid niet ten koste mag gaan van de ambtelijke personeelsbezetting van de eilandsoverheden.

De grotere departementale eenheden krijgen dan wel behouden hun eigen huisvesting op de drie eilanden. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld de belastingdienst, de politie, de brandweer en de douane. Kleinere departementale eenheden worden in de regel ondergebracht in de RSC-kantoren. Dat is in het bijzonder op Sint Eustatius en Saba het geval.

Op Bonaire is de kantoorruimte van het RSC te klein voor de huisvesting van alle medewerkers. Met de huur van extra ruimten is voor het lopende jaar in de benodigde aanvulling voorzien. Nog deze zomer zal worden vastgesteld wat de huisvestingsbehoefte voor de middellange termijn is en hoe die het beste kan worden ingevuld.

Op Sint Eustatius wordt de capaciteit van het RSC-kantoor uitgebreid tot 18 werkplekken. Omdat het huidige kantoor een tijdelijk karakter heeft, beziet de Rijksgebouwendienst de opties voor de langere termijn.

Op Saba is onlangs een nieuw pand beschikbaar gekomen met in totaal 15 werkplekken, de Antique Inn. Dit karakteristieke gebouw zal – naar ik hoop – nog deze maand (augustus) door u feestelijk in gebruik worden genomen.

Communicatie

Binnen de staf van het RSC is sinds kort een communicatieteam van vier personen onder leiding van een kwartiermaker aan de slag. De kwartiermaker is tijdelijk gedetacheerd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat, de overige medewerkers zijn lokaal geworven. Dit laatste stelt het RSC in staat met kennis van en begrip voor de lokale doelgroepen te

communiceren. Het team coördineert de verschillende communicatie-inspanningen op de drie eilanden. Doel is de eilandbewoners te informeren over de veranderingen die op komst zijn en een juist en coherent beeld neer te zetten van de Nederlandse overheid. De media worden actief benaderd en via inkoop van redactionele ruimte in kranten en op radio, televisie en kabelkrant (Saba) wordt het publiek geïnformeerd.

De communicatie vanuit het RSC is neutraal van toon en lokaal van aard (per eiland), waarbij zo mogelijk samenwerking met derden wordt gezocht.

De afgelopen maanden zijn voor de bevolkingen van de drie eilanden regelmatig voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd, die rechtstreeks op radio en tv werden uitgezonden. Ook heb ik op verzoek van ondernemers informatiebijeenkomsten voor hun personeel verzorgd. Over specifieke onderwerpen zijn brochures opgesteld en verspreid. Daarnaast zijn huis-aan-huis voorlichtingskranten verspreid. Alle communicatie vond plaats in het Nederlands, het Papiamentu en het Engels.

Rijkswetegenwoordiger

Per transitiedatum zal de tijdelijke functie van commissaris voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba op grond van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) overgaan op die van Rijkswetegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Rijkswetegenwoordiger vormt de bestuurlijke schakel tussen het Rijk en de openbare lichamen en is een bestuursorgaan met wettelijke taken die voor een deel zijn genoemd in de WolBES. Hij bevordert de samenwerking tussen de rijksambtenaren van de verschillende departementen en is belast met het toetsen van besluiten van de openbare lichamen, onder meer waar het gaat om benoeming, schorsing en ontslag van eilandambtenaren. Vernietiging van besluiten vindt plaats door de minister van BZK, op voordracht van de Rijkswetegenwoordiger. Verder moeten sommige eilandsverordeningen door de Rijkswetegenwoordiger worden goedgekeurd voordat deze in werking treden. In geval van taakverwaarlozing kan de Rijkswetegenwoordiger in de plaats treden van het bestuurscollege of de gezaghebber.

De Rijkswetegenwoordiger wordt – met uitzondering van de taken die zijn voorbehouden aan de minister van BZK – de beheerder van het nieuwe politiekorps en het nieuwe brandweerkorps van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Bij rampenbestrijding en crisisbeheersing krijgt de Rijkswetegenwoordiger een coördinerende rol bij de hulpverlening en kan hij bijstand vragen van politie en krijgsmacht.

Om ook deze nieuwe taken te kunnen uitvoeren, zal de formatie voor de ondersteuning van de Rijksvertegenwoordiger bestaan uit één secretaris en vier beleidsmedewerkers. Dit betekent ten opzichte van mijn huidige staf een uitbreiding met twee beleidsmedewerkers. De Rijksvertegenwoordiger en zijn medewerkers blijven vooralsnog gehuisvest in hetzelfde gebouw als het RSC, maar zijn overigens zelfstandig gepositioneerd. Hij maakt gebruik van de dienstverlening van het RSC voor de bedrijfsvoering en uitvoerende werkzaamheden.

Net als in mijn eerste voortgangsrapportage kan ik u melden dat de samenwerking met de directie Koninkrijksrelaties probleemloos verloopt. Vrijwel dagelijks vindt uitwisseling van informatie en afstemming plaats. Diezelfde informatie-uitwisseling en afstemming vindt – zij het minder frequent – plaats met andere onderdelen van BZK, het College financieel toezicht en de Vertegenwoordiger van Nederland in de Nederlandse Antillen en Aruba. Vooruitlopend op de transitiedatum zijn de verantwoordelijkheden van laatstgenoemde voor de BZK-samenwerkingsprogramma's op Bonaire, Sint Eustatius en Saba al naar mij overgegaan.

Leeswijzer

Hierna geef ik u per ministerie aan wat de actuele stand van zaken is. Daaraan voorafgaand ga ik eerst in op enkele onderwerpen die mogelijk uw bijzondere aandacht hebben.

Vrije uitkeringen

Met de drie bestuurscolleges is overleg gevoerd over de hoogte van de vrije uitkeringen aan de drie openbare lichamen. De berekeningen daarvoor zijn gebaseerd op de eilandbegrotingen voor het jaar 2009. Tijdens die besprekingen is van de kant van de eilanden onder meer naar voren gebracht dat in deze begrotingen geen dan wel onvoldoende lasten waren opgenomen voor het noodzakelijke onderhoud van kapitaalgoederen. In reactie daarop is toegezegd te bezien of voor dit doel extra financiële middelen door Nederland beschikbaar kunnen worden gesteld. Als voorwaarden zijn genoemd dat er goede meerjarige onderhoudsplannen aanwezig dienen te zijn en dat uit doorlichting van de begrotingen van de drie eilanden ook de noodzaak voor extra middelen moeten blijken.

Voorts is in de besprekingen over de vrije uitkeringen door de eilanden opgemerkt dat bij de verschuiving van de budgetten op grond van de overeengekomen taakverdeling, mogelijk onvolkomenheden zijn

opgetreden. De doorlichting van de begrotingen beoogt ook op dit punt duidelijkheid te bieden.

Bij deze doorlichting wordt zowel gekeken naar uitgaven en inkomsten die nu nog niet of niet voldoende in de begroting zitten, als naar uitgaven en inkomsten die er straks niet meer of niet meer in dezelfde mate in horen te zitten. Er wordt naar gestreefd de werkzaamheden in september af te ronden. Nadat het conceptrapport eerst met de bestuurscolleges is besproken, zal het rapport aan u worden aangeboden.

Abortus, euthanasie en homohuwelijk

Via de weg van amendering door de Tweede Kamer is besloten de Nederlandse wetgeving op het gebied van abortus, euthanasie en het huwelijk door mensen van gelijk geslacht, op korte termijn – één c.q. twee jaar na transitiedatum – ook op Bonaire, Sint Eustatius en Saba van kracht te laten worden. Door de regering was een overgangperiode van vijf jaar voorgesteld, zoals ook met de eilandsbesturen was besproken. De eilandsbesturen hebben duidelijk gemaakt dat zij de amendering ervaren als het afwijken van afspraken over gevoelige onderwerpen.

Begin juli hebben de directeur Koninkrijksrelaties en ik overleg gevoerd met de bestuurscolleges, waarbij feitelijke informatie is uitgewisseld en is nagegaan hoe implementatie zorgvuldig kan geschieden. Daartoe zijn diverse voorstellen besproken, zoals het verrichten van nulmetingen naar de huidige praktijk, het voeren van overleg met de professionals in het veld op de eilanden en het inschakelen van zogenaamde focusgroepen. Deze voorstellen worden nader uitgewerkt, waarna de implementatie in nauw overleg met de bestuurscolleges zal worden uitgevoerd.

Afvalwaterzuivering op Bonaire

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) heeft – na besluitvorming door het bestuurscollege van Bonaire – opdracht gegeven nog dit jaar een tijdelijke afvalwaterzuivering te bouwen. Het afvalwater van de hotels in de kustzone zal met vacuümtrucks worden aangevoerd. De zuivering vindt dan plaats door beluchting en met behulp van actief slib, waarbij een extra stap is ingebouwd om het stikstofgehalte te verlagen. Het gezuiverde water zal worden hergebruikt om snelgroeiende voedergewassen voor geiten te telen.

Het plan voor de tijdelijke afvalwaterzuivering is opgesteld door Bonaire en wordt gefinancierd door de ministeries van BZK en VROM. De installatie wordt eigendom van het eiland en zal beheerd worden door het Water- en Elektriciteitsbedrijf Bonaire (WEB).

Met de tijdelijke afvalwaterzuivering kan de periode overbrugd worden tot de ingebruikname van een nog aan te leggen rioolstelsel in de kuststrook en een nog te bouwen definitieve rioolwaterzuiveringsinstallatie (rzi). De capaciteit van deze rzi – die zal worden gefinancierd door de EU en het ministerie van Verkeer en Waterstaat (VenW) – zal het dubbele zijn van de tijdelijke installatie. De beschikbare middelen zijn onvoldoende om alle wijken op Bonaire aan te sluiten, maar het eilandsbestuur heeft aangegeven Europese subsidie te willen benutten om toch nog enkele extra wijken in de opzet mee te nemen.

De Amsterdamse stichting Wereld Waternet (waterschap Amstel, Gooi en Vecht en gemeente Amsterdam) zal het WEB ondersteunen bij het opzetten van een beheersorganisatie voor de rzi en het opstellen van kosten- en tarievenberekeningen. VenW en VROM zullen Bonaire faciliteren bij de inrichting van een projectorganisatie voor de regelgeving, handhaving en communicatie.

Ministerie van Financiën

Belastingdienst

De organisatie van de BES Belastingdienst telt 92 formatieplaatsen, inclusief de 44 formatieplaatsen van de douane. De dienst is er in geslaagd de bestaande (forse) achterstanden in de heffing, controle en inning van belastingen weg te werken en efficiencyverbeteringen door te voeren. Er is en wordt door de medewerkers hard gewerkt om de organisatie en automatisering per transitiedatum op orde te hebben. Mogelijkheden om samen te werken met de eilandorganisaties zijn verkend en benut. Op Sint Eustatius en Saba zijn kantoren geopend en medewerkers aangetrokken en opgeleid. Op Bonaire wordt relatief grootschalige, centrale nieuwbouw gerealiseerd. Voor de douane worden op ieder eiland faciliteiten in de havens in stand gehouden dan wel gecreëerd en zijn op de luchthavens verbeteringen doorgevoerd.

De kwartiermaker zal vanaf de transitiedatum tot 1 januari 2011 als waarnemend hoofd van de BES Belastingdienst gaan fungeren, waarna hij door een nog (lokaal) te werven hoofd zal worden opgevolgd.

De Belastingdienst zag zich op Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor een grote uitdaging gesteld en heeft die op bewonderenswaardige wijze opgepakt. Aan de leiding van de dienst heb ik daarvoor mijn waardering

uitgesproken. Bij die gelegenheid heb ik ook dank gezegd voor de ondersteuning die in algemene zin door de Belastingdienst aan de opbouw van het RSC wordt gegeven.

Zoals hiervoor al opgemerkt, vormt de vertraagde politieke besluitvorming over het nieuwe fiscale stelsel voor de BES-eilanden een risico. Behalve dat aan burgers en ondernemers niet de gevraagde duidelijkheid geboden kan worden, begint de tijd te dringen voor het aanpassen van de werkprocessen en de automatisering.

Invoering dollar

Op verzoek van het ministerie van Financiën organiseert de Nederlandse Bank (DNB) de overgang per 1 januari 2011 op de dollar als wettig betaalmiddel. Het met de banken gevoerde overleg heeft inmiddels geleid tot de verwachting dat zij hun geautomatiseerde systemen tijdig zullen hebben aangepast. Om ook de zogenaamde cash-overgang goed te laten verlopen, is een ‘dollar support group’ opgericht. Onder leiding van de DNB is in dit verband door overheden, nutsbedrijven, ondernemers en banken een omwisselscenario uitgewerkt en worden uitvoeringsafspraken gemaakt.

Om ongerechtvaardigde prijsverhogingen te voorkomen – de verantwoordelijkheid van de eilandsbesturen – heeft de Nederlandse Consumentenbond een ‘dollarmonitor’ opgezet en zal de bond medewerkers van de eilanden instrueren in de toepassing daarvan. Het bedrijfsleven zelf gaat een ‘fair pricing code’ invoeren. De deelnemende ondernemers beloven hun prijzen niet te verhogen in verband met de invoering van de dollar en maken dit ook kenbaar aan hun klanten.

Door het eilandsbestuur van Bonaire is inmiddels een dubbele prijsverordening uitgevaardigd om de consumenten in staat te stellen in de maanden rond 1 januari 2011 het prijsverloop te controleren. Ook Sint Eustatius en Saba zullen een dergelijke verordening uitvaardigen.

Ministerie van Economische Zaken

Energie

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) heeft met Bonaire afspraken gemaakt over het opstellen van een plan van aanpak voor de verbetering van het elektriciteitsnet en over het leveren van een bijdrage ten behoeve van het

aanhouden van een strategische olievoorraad op het eiland. Met Sint Eustatius en Saba vindt over dit laatste nog overleg plaats.

Met betrekking tot de elektriciteitsvoorziening op deze twee eilanden is in opdracht van het ministerie van EZ – en op verzoek van de eilandsbesturen van Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba – een onderzoek verricht naar vermeende kruissubsidiëring binnen elektriciteitsbedrijf GEBE. Op basis van de onderzoeksbevindingen kunnen de drie betrokken bestuurscolleges en GEBE oplossingsgericht overleg gaan voeren. In het verlengde van dit onderzoek heeft het ministerie van EZ aangeboden behulpzaam te zijn bij het verkrijgen van duidelijkheid (overeenstemming) over de eigendomsverhoudingen binnen GEBE.

Verder zijn door het ministerie afspraken gemaakt over het laten uitvoeren van een onderzoek naar de praktische mogelijkheden van geothermische energieopwekking (Saba) en het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie naar het plaatsen van een orkaanbestendige windturbine (Sint Eustatius).

Marktwerving

Het voorgenomen onderzoek naar de marktwerving op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zal worden gericht op de structuurkenmerken die aan de prijsvorming ten grondslag liggen. Op de middellange termijn zullen deze bevindingen gekoppeld worden aan de gegevens die het CBS momenteel verzamelt in het kader van een niveaumeting van de prijzen op de eilanden.

Het CBS in Nederland heeft de nodige stappen genomen om het werkpakket van het CBS Nederlandse Antillen (in aangepaste vorm) en de huidige CBS-staf op Bonaire per transitiedatum over te nemen.

Op initiatief van het ministerie van EZ is een plan opgesteld om de Kamer van Koophandel op Bonaire te vernieuwen, een gezamenlijke Kamer van Koophandel voor Sint Eustatius en Saba op te zetten en het Handelsregister op de drie eilanden te actualiseren. Het is de bedoeling dat de Kamers van Koophandel voorlichting op het terrein van ondernemerschap en innovatie gaan geven en een eerstelijns subsidieloket vormen voor het EZ-instrumentarium voor (internationaal) ondernemen en innovatie. De Kamers zullen ook helpen lokale kennis voor innovatieve ondernemers te mobiliseren en samenwerking tussen MKB-ondernemers te bevorderen.

Het ministerie heeft de consultaties van de bestuurscolleges over de Wet vestiging bedrijven BES afgerond. Op aanvragen door ondernemers of

bedrijven voor een vestigingsvergunning kan na de transitie uitsluitend op economische gronden worden beslist.

Met betrekking tot de telecommunicatie heeft EZ een onderzoek laten uitvoeren en zullen afspraken gemaakt worden over de continuïteit van inspectie, toezicht en beleidsactiviteiten. Op het terrein van de postbezorging heeft het ministerie van EZ ook een onderzoek laten uitvoeren en zullen afspraken gemaakt worden over de concessie voor de postbezorging op de drie eilanden na 10 oktober.

Nadat een nulmeting van de metrologische infrastructuur is verricht, worden de benodigde afspraken gemaakt met het IJKwezen Curaçao over de continuering van hun activiteiten op Bonaire, Sint Eustatius en Saba na de transitie. Op termijn volgt eventueel opleiding van metrologisch personeel en het ter beschikking stellen van metrologische apparatuur.

Het ministerie van EZ zal bewerkstelligen dat de toeristenbureaus van Bonaire, Sint Eustatius en Saba ondersteuning wordt verleend bij het verkrijgen van inzicht in de ontwikkelingen op de Nederlandse vakantiemarkt, de verdere verbetering van het imago van de eilanden en de ontwikkeling van een strategisch marketingplan.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Het ministerie van VROM heeft de Nederlandse wetgeving voor bouwen, wonen, ruimtelijke ordening en milieubeheer sterk vereenvoudigd en op de BES-eilanden toegesneden. Het resultaat – het concept-wetsvoorstel VROM BES – is voor een reactie aan de bestuurscolleges aangeboden.

Deze wet geeft ook de grondslag voor het opstellen van een BES Bouwbesluit. Voor de totstandkoming van deze Algemene Maatregel van Bestuur zullen de eilandsbesturen, diensten voor bouw- en woningtoezicht en de lokale architecten en aannemers geconsulteerd worden. Het is de bedoeling de AMvB medio 2011 van kracht te laten zijn.

De woningcorporatie Woonlinie uit Zaltbommel spant zich in om in samenwerking met de lokale woningcorporaties en de bestuurscolleges bouwprojecten te realiseren op Sint Eustatius en Saba. Woonlinie is bereid een deel van de financiering voor haar rekening te nemen. Op Saba wordt bovendien aanvullend Nederlandse subsidie (SEI) ingezet. Ook is Woonlinie

bereid medewerkers gedurende enkele maanden bij de zustercorporaties op de eilanden te detacheren om te ondersteunen bij de organisatieontwikkeling en het beheer.

Om verschillende redenen zijn concrete resultaten vooralsnog uitgebleven.

Zoals ik in mijn eerste voortgangsrapportage meldde, heeft de lokale woningcorporatie FCB op Bonaire vorig jaar een aanbod van de (grote) Nederlandse woningcorporatie Vestia afgewezen. In juni 2010 heeft FCB een samenwerkingsovereenkomst met de woningcorporatie Aert Swaens uit Veldhoven getekend. Ook op Bonaire is Nederlandse subsidie (SEI) voor sociale woningbouw beschikbaar. Tot nu toe zijn op Bonaire evenmin concrete resultaten bereikt.

Vanuit volkshuisvestingoptiek is het van belang dat de sociale huursector op de BES-eilanden beschikbaar blijft voor mensen met lage inkomens. Het instrument dat daarvoor kan dienen is een huisvestingsverordening. In de voorgestelde VROM BES-wet is daarvoor een grondslag opgenomen. Een huisvestingsverordening op eilanden als Bonaire, Sint Eustatius en Saba is een kwestie van maatwerk, toe te snijden op de plaatselijke omstandigheden en mogelijkheden. VROM (WWI) heeft de oud-directeur van de Stichting Experimenten Volkshuisvesting bereid gevonden om desgewenst te adviseren over de inhoud van een passende huisvestingsverordening op één of meerdere van de drie eilanden. Hij zal door VROM worden ingehuurd indien de lokale besturen te kennen geven een dergelijk advies op prijs te stellen.

Bonaire en Sint Eustatius bereiden ieder met Nederlandse subsidie een ruimtelijk ontwikkelingsplan (bestemmingsplan) voor.

Bonaire gaf aan dat het plan tot doel heeft om de waarden, de kwaliteiten en de identiteit van Bonaire veilig te stellen en om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken en recreëren een goede plaats op het eiland te geven. Ten behoeve van het ruimtelijk ontwikkelingsplan heeft Bonaire eerst een masterplan voor het eiland laten opstellen. Vervolgens is een strategische milieubeoordeling gemaakt waarin de milieugevolgen van de nieuwe ontwikkelingen zijn beschreven.

Het bestuurscollege wil de bevolking van het eiland bij het ruimtelijk ontwikkelingsplan – dat inmiddels in procedure is gebracht – betrekken. In dat verband is informatie verstrekt, zijn recent twee hoorzittingen gehouden en kregen belangstellenden de gelegenheid schriftelijk op het plan te

reageren. Het is de bedoeling het ruimtelijk ontwikkelingsplan, al dan niet in gewijzigde vorm, nog voor de transitiedatum vast te stellen.

Het bestuurscollege van Sint Eustatius heeft voorafgaand aan het ruimtelijk ontwikkelingsplan een strategisch plan laten opstellen, waarop door belangstellende burgers en bedrijven is gereageerd. De volgende stap is ook hier het opstellen van een ruimtelijk ontwikkelingsplan, door hetzelfde Nederlandse bureau dat het ruimtelijk ontwikkelingsplan voor Bonaire opstelde. Het is de bedoeling dit plan uiterlijk 9 december 2010 van kracht te laten worden, de datum waarop de termijn van het eerder genomen voorbereidingsbesluit afloopt.

Op Saba heeft de eilandsraad onlangs de verordening Ruimtelijke ordening en planning behandeld. Deze verordening vormt de basis voor het nemen van een voorbereidingsbesluit. Hierna wordt gestart met het proces om te komen tot een ruimtelijk ontwikkelingsplan. Zo'n plan is ook voor Saba van belang, maar omdat op dit eiland de bouwkosten hoog zijn – mede als gevolg van de moeilijke terreinomstandigheden – is regulering minder urgent dan op de andere twee eilanden.

Samen met de eilandsbesturen van Sint Eustatius en Saba is door VROM gezocht naar mogelijkheden om de verwerking van afvalstoffen op de eilanden te verbeteren. Op beide eilanden wordt met Nederlandse en – in het geval van Saba – Europese subsidie, toegewerkt naar het saneren van de bestaande stortplaatsen, het scheiden van de afvalstromen en het afvoeren van een deel van het afval via Sint Maarten naar Nederland.

Op Sint Eustatius is de aanleg van een drinkwaterleidingnet aanbesteed. Voor het eind van het jaar zal met de werkzaamheden worden begonnen.

De kwartiermaker/inspecteur van het ministerie van VROM is namens het bestuurscollege van Bonaire benaderd voor de functie van interim-directeur toezicht en handhaving. Het ambtelijk apparaat van Bonaire wordt gereorganiseerd en het bestuurscollege gaat transitie managers aantrekken voor de inrichting van de nieuw te vormen directies. De aanstelling van de kwartiermaker door Bonaire zou voor beide partijen meerwaarde kunnen hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan het gezamenlijk opstellen van handhavingsprogramma's en trajecten voor opleiding, scholing en training. Door deze samenwerking zal een effectieve en efficiënte uitvoering op het

gebied van toezicht en handhaving tot stand kunnen komen, passend bij de schaal van Bonaire.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Mede op initiatief van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) – daarbij ondersteund door het instituut IMARES van de Universiteit Wageningen – vond in december 2009 en juni 2010 op Bonaire een tweetal conferenties plaats ter voorbereiding van een beheersplan voor de Exclusieve Economische Zone (EEZ). Dit plan zal worden gericht op de bescherming van de rijke mariene biodiversiteit en de duurzame visserij. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de Sababank, waarbij wordt gestreefd naar het instellen van een totaal ankerverbod. Het ministerie van VenW treft in samenwerking met de Kustwacht voorbereidingen voor beheersactiviteiten in de EEZ. Het is de bedoeling dat deze activiteiten voor een deel ook uitgevoerd gaan worden door de eilanden.

Op verzoek van LNV heeft IMARES op Bonaire in samenwerking met de natuurbeschermingsorganisatie STINAPA en de eilandsdienst voor ruimtelijke ordening en beheer (DROB) onderzoek gedaan naar de bedreigingen van het Lac Cai, een uniek natuurgebied met mangroven, zeegras en koraalriffen. Mede op basis van de onderzoeksgegevens zal een actieplan worden opgesteld.

Ministerie van Defensie

De Koninklijke Marechaussee (KMar) ondersteunt sinds 2005 de douane op de luchthaven van Bonaire en sinds 2009 de politie op de drie eilanden. Vanaf de transitiedatum is de brigade Caribisch Gebied afdeling BES-eilanden van de KMar verantwoordelijk voor de grensbewaking. Deze afdeling wordt grotendeels gevuld met lokale medewerkers en aangevuld met KMar-militairen. Met deze mix van personeel en een uitgebreid scholings- en trainingsprogramma wil de Marechaussee de kwaliteit van de grensbewaking naar een hoger peil brengen en dat peil vervolgens borgen. Met de douane zal intensief worden samengewerkt om te komen tot een voor het publiek zo efficiënt mogelijke grenspassage.

Ministerie van Jeugd en Gezin

Voor ieder van de drie eilanden is een maatwerkplan gemaakt met als elementen een Centrum voor Jeugd en Gezin, mogelijkheden voor positieve vrijetijdsbesteding, jeugdzorg en jeugdbescherming. Voor de uitvoering van de plannen zijn in de loop van dit jaar 23 extra medewerkers aangetrokken, zoveel mogelijk met een Antilliaanse achtergrond.

De drie Voogdijraden op de BES-eilanden worden per transitiedatum samengevoegd tot één Voogdijraad en ondergebracht bij het RSC. Om de wettelijke taken naar behoren te kunnen uitvoeren, wordt de formatie van de Voogdijraad uitgebreid en worden de werkprocessen geprofessionaliseerd.

Op zowel Saba als Sint Eustatius is inmiddels een Centrum voor Jeugd en Gezin geopend, waarin (vanwege de kleinschaligheid) nagenoeg alle jeugdfuncties worden gecombineerd. De centra doen behalve als werkplek voor de medewerkers dienst als huiskamerachtige inloopcentra waar ouders en jongeren terecht kunnen met hun vragen. De volgende stap is de dienstverlening verder te ontwikkelen en te verankeren in de samenlevingen. Ook op Bonaire wordt nu samen met het eilandsbestuur een Centrum voor Jeugd en Gezin ontwikkeld, waarvoor een geschikt pand in beeld is gekomen. Daarin zullen onder leiding van een onafhankelijke projectleider vier lokale organisaties hun dienstverlening bundelen.

Om de positieve vrijetijdsbesteding verder te bevorderen heeft de stichting Jong Bonaire een subsidie ontvangen om zowel de locatie als het aanbod aan naschoolse activiteiten verder te ontwikkelen. Ook op Sint Eustatius en Saba wordt door Jeugd en Gezin geïnvesteerd in het uitbreiden van de mogelijkheden voor positieve vrijetijdsbesteding.

De jeugdzorg op Bonaire is samen met de Guia di Famia Bonaire gehuisvest in één pand. Inmiddels is een team ambulante hulpverlening operationeel en is een eerste pand gehuurd voor de vestiging van een gezinsvervangend tehuis. De werving van de pedagogisch medewerkers en gezinshuisouders is in gang gezet.

Om op de drie eilanden vanuit één methodiek te werken wordt overal 'Triple P' geïmplementeerd, een internationaal bewezen effectieve aanpak voor opvoedingsondersteuning.

Bonaire krijgt een gerichte arbeidsmarktimpuls door 20 lokale jeugdwerkers in de gelegenheid te stellen zich via duaal leren verder te scholen naar HBO-niveau in de sociaal-pedagogische hulpverlening. Dit project wordt uitgevoerd door de Christelijke Hogeschool Ede.

Ministerie van Justitie

Als gevolg van de tijdelijke investeringsstop op Bonaire heeft de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) forse vertraging opgelopen. Sinds april 2010 wordt hard gewerkt aan het zoveel mogelijk inhalen van de achterstand en de uitbreiding van de capaciteit van het bestaande Huis van Bewaring toch nog rond de transitiedatum gereed te hebben. Bij die uitbreiding zal tevens capaciteit worden gerealiseerd voor arrestanten.

De lokale werving, selectie en opleiding van extra personeel is in volle gang, maar verwacht wordt dat het toch nodig zal zijn dit jaar nog een vijfde shift DJI-ers vanuit Nederland naar Bonaire te zenden.

Ondertussen worden door de Rijksgebouwendienst en de DJI al voorbereidingen getroffen voor de nieuw te bouwen penitentiaire inrichtingen op Bonaire en Sint Eustatius. Naar huidig inzicht zullen deze op zijn vroegst in de loop van 2013 zijn gerealiseerd.

Het overnemen door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) van de verantwoordelijkheden wat betreft het op de eilanden toelaten van personen, zal naar verwachting soepel verlopen. Voor het personeel dat met de taken mee over komt, heeft de IND een uitgebreid opleidingsprogramma opgesteld.

In de nieuwe situatie neemt de IND namens de Nederlandse minister van Justitie de beslissingen over toelating en uitzetting. De vreemdelingen moeten in de regel in hun eigen land een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) aanvragen. Het aantal verblijfsdoelen waarvoor toelating kan worden gevraagd, is verruimd.

Reclasseringstaken worden momenteel alleen uitgevoerd op Bonaire en wel door de Stichting Reclassering en Justitiabelenzorg Bonaire (SRJB). Deze stichting is in de afgelopen jaren bij een verbetertraject ondersteund door de Stichting Reclassering Nederland (SRN). Met 2,5 formatieplaats is voorzien in de uitvoering van de reclasseringsactiviteiten: advies, begeleiding,

toezicht en de uitvoering van werkstraffen. Mede ten behoeve van de uitbreiding van werkzaamheden naar Sint Eustatius en Saba worden momenteel de statuten en de besturingsvorm van de SRJB herzien en wordt een samenwerkingsconvenant met de SRN opgesteld. Voor de uitvoering van de reclasseringstaken op deze eilanden wordt een parttime medewerker aangetrokken.

Op verzoek van Nederland is het Hof al enige tijd nadrukkelijk aanwezig op de BES-eilanden. Zaken afkomstig van Bonaire worden in principe op Bonaire ter zitting gebracht. Ook op Statia en Saba wordt een groot deel van de van die eilanden afkomstige zaken behandeld. Voor Bonaire heeft het Gemeenschappelijk Hof er voor gekozen een rechter vanuit Curaçao steeds voor één jaar te detacheren. Indien nodig worden andere rechters ingevlogen.

Per transitiedatum ontstaat het Openbaar Ministerie BES. Met het parket Curaçao en het parket Sint Maarten, heeft het parket BES één gezamenlijke Procureur-Generaal. Streven is het OM op Bonaire uiterlijk 1 januari 2011 versterkt te hebben met een officier van justitie en twee parketsecretarissen. Ten behoeve van Sint Eustatius en Saba zal 0,5 formatieplaats officier van justitie worden ingezet, met als standplaats Sint Maarten. Deze functionaris zal wekelijks op de twee eilanden aanwezig zijn.

Ten behoeve van de strafrechtketen op de drie eilanden is een forensisch adviseur gestationeerd op Bonaire.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Politie

Op 1 juli 2010 is een nieuwe korpschef van het Korps Politie Bonaire aangetreden, die tevens als kwartiermaker voor het op te richten BES Politiekorps gaat fungeren. Omdat vier van de zes leden van het managementteam op Bonaire gebruikmaken van de VUT-regeling is tijdelijke versterking van de korpsstaf noodzakelijk. Alleen dan kan de korpschef voldoende tijd besteden aan de opbouw van het nieuwe korps. Met ondersteuning van het RSC is begin juli een regionale wervingscampagne voor de politie gestart. Na afronding van het selectieproces zal duidelijk worden in welke mate dan nog sprake is van onderbezetting. Verwacht wordt dat voor het nieuwe korps tijdelijk ondersteuning vanuit

Nederland nodig is teneinde de veiligheid en de openbare orde te kunnen waarborgen.

Brandweer

De werving van een algemeen commandant voor het nieuwe BES Brandweerkorps is gestart.

Vooruitlopend op de transitiedatum hebben de brandweerkorpsen van Bonaire en Sint Eustatius hun manschappen in staat gesteld het noodzakelijke diploma voor vliegtuigbrandbestrijding te verkrijgen. De Rijksgebouwendienst is gevraagd zorg te dragen voor het beheer en onderhoud van de brandweergebouwen op de drie eilanden. Voor Bonaire is de procedure gestart om te komen tot een nieuwe brandweerkazerne die mogelijk in 2012 kan worden opgeleverd. Onderzocht wordt of voor de tussenperiode een tijdelijke voorziening noodzakelijk is. Tevens is voor Bonaire de procedure gestart voor de aanschaf van een nieuwe crashtender. In dit geval wordt met Defensie overlegd of vanuit Nederland een tijdelijke voorziening kan worden getroffen.

De nieuwe multidisciplinaire meldkamer voor politie, brandweer en ambulance is in ontwikkeling. Op Bonaire is een extra zendinstallatie geplaatst voor een betere verbinding met de hulpdiensten. Op Bonaire en Sint Eustatius is nieuwe meldkamer-apparatuur geplaatst. Verwacht wordt dat deze apparatuur binnenkort ook op Saba geplaatst kan worden. De werving van centralisten voor de meldkamer is gestart.

Bestuur

De kwartiermaker bestuur ondersteunt de eilandsbesturen bij de implementatie van de WolBES, de FinBES en de Kieswet.

Op basis van door de VNG opgestelde (en toegelichte) modelbelastingverordeningen kunnen de eilandsraden verordeningen gaan vaststellen voor de eilandbelastingen die zij wensen in te voeren. Voor de heffing en inning van deze belastingen zijn volledig bijgewerkte registraties nodig van de objecten (gebouwen en installaties) en subjecten (personen) op de eilanden. De daarvoor noodzakelijke werkzaamheden zijn voor rekening van BZK verricht en verkeren in de afrondende fase.

De eilandsbesturen hebben al aan de VNG gevraagd om modelverordeningen voor de overige onderwerpen waarover zij op grond van de WolBES verordeningen dienen vast te stellen. Met de eilandsbesturen vindt

nog overleg plaats over andere ondersteunende activiteiten ten behoeve van de implementatie van met name de WolBES.

Bij de vorming van de nieuwe openbare lichamen zijn ook de ceremoniële aspecten van belang. Bonaire en Sint Eustatius hebben besloten hun huidige eilandswapen in de nieuwe constellatie te behouden. Naar verwachting zal Saba binnenkort een vergelijkbaar besluit nemen. Nederland zorgt voor het vervaardigen van ambtsketens voor de gezaghebbers. Voorts komen er met ingang van de transitiedatum nieuwe identiteitskaarten.

Pensioenen

Op 17 februari is de Stichting BES Pensioenfonds opgericht. Vanaf de transitiedatum zal het fonds als bedrijfstakpensioenfonds de pensioenregeling voor de werknemers in de bedrijfstakken overheid, onderwijs, zorg en jeugd en gezin op Bonaire, Sint Eustatius en Saba gaan uitvoeren. De voorbereidingen zijn in volle gang en er worden goede vorderingen geboekt. Met de vakbonden zijn pensioen- en VUT-overeenkomsten gesloten. Daarbij is voor de pensioenen afgesproken dat wordt overgegaan van een eindloonstelsel naar een middelloonstelsel en dat de indexering voorwaardelijk wordt. De inhoud van de pensioenregeling wordt uitgewerkt in een pensioenreglement. De bestaande VUT-regeling is afgeschaft, waarbij een beperkt en kortdurend overgangsrecht is overeengekomen.

Voor de uitvoering van de pensioenregeling is gekozen voor het Nederlandse bedrijf Syntrus Achmea. De nodige reglementen zijn dan wel worden op dit moment ontwikkeld. Met de Nederlandsche Bank voert het fonds overleg over de wijze waarop aan de vereisten van deze toezichthouder kan worden voldaan. Overleg met het APNA moet leiden tot een boedelscheiding waarbij de pensioenverplichtingen en de activa van dit pensioenfonds worden verdeeld over de nieuwe entiteiten Curaçao, Sint Maarten en de BES-eilanden.

Op Bonaire, Sint Eustatius en Saba is een groot aantal informatie-bijeenkomsten gehouden, waarbij de toekomstige deelnemers aan het pensioenfonds zijn geïnformeerd over de nieuwe pensioenregeling.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Per transitiedatum wordt voor de luchthavens van Bonaire, Sint Eustatius en Saba het Nederlandse systeem ingevoerd van het volgen van de minimale internationale veiligheidsnormen van de International Civil Aviation Organisation (ICAO). Er is een masterplan opgesteld om de luchthaven van Bonaire verder te ontwikkelen en te laten voldoen aan deze ICAO-normen. Minister Eurlings heeft het groene licht gegeven voor het voor rekening van VenW renoveren van de start- en landingsbaan van deze luchthaven. Verwacht wordt dat de nog te selecteren aannemer rond 1 januari 2011 met het werk zal beginnen.

Ook voor de luchthavens van Sint Eustatius en Saba worden masterplannen opgesteld, waarvan de eerste concept-versies inmiddels gereed zijn.

Ten behoeve van de continuïteit van de luchtverkeers- en meteorologische dienstverlening voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt door het ministerie onderhandeld met de Antilliaanse diensten NAATC en MDNA&A. Deze laatste dienst zal worden aangewezen voor het uitvoeren van meteorologische en seismologische dienstverlening op de drie eilanden. Om dit te realiseren is regelgeving in ontwikkeling en zullen samenwerkingsovereenkomsten met het KNMI worden opgezet. In dit kader zullen nadere afspraken worden gemaakt over het voorspellen van orkanen en over de implementatie van een vulkaanbewakingsstelsel.

Met het oog op de continuïteit van de ontsluiting door de lucht van Sint Eustatius en Saba is een marktonderzoek uitgevoerd. In dit verband wordt ook nagegaan welke effecten de ontmanteling van de Nederlandse Antillen heeft op de luchtvaartmaatschappij Winair.

Voor de uitvoering van de inspecties van buitenlandse schepen en het toezicht op de lokale vaart, worden vier scheepvaartinspecteurs aangesteld. De lokale werving van drie inspecteurs is vrijwel afgerond. Zij zullen in Nederland worden opgeleid en na de transitiedatum op Bonaire en Sint Eustatius worden ingezet. De vierde positie wordt op roulatiebasis ingevuld door een ervaren scheepvaartinspecteur van VenW.

Sint Eustatius en Saba hebben er voor gekozen een groot deel van de beschikbare SEI-middelen te gebruiken voor onderhoud van en enige aanpassingen aan de zeehavens. Het ministerie van VenW assisteert hierbij via de kwartiermaker en de directies in Den Haag. De voorbereidingen voor

de uitvoering van de werkzaamheden worden door de eilanden in samenwerking met USONA afgerond. Voor de haven van Saba heeft de openbare aanbesteding reeds plaatsgevonden.

Het onderzoek door Royal Haskoning naar de beste locatie voor een nieuwe vrachthaven op Bonaire is afgerond. De daadwerkelijke aanleg van deze haven zal een bedrag van ongeveer 15 miljoen euro vergen.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over land is geanalyseerd. Op grond daarvan wordt nu passende regelgeving ontwikkeld. Voor de korte termijn zijn trainingen en bewustwordingscampagnes in voorbereiding.

Door deskundigen van de gemeente Breda, ondersteund door VenW, wordt een masterplan verkeersveiligheid voor Bonaire opgesteld.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Onderwijsverbeterprogramma

Met de vertegenwoordigers van de eilanden zijn afspraken gemaakt over de uitgangspunten voor een verbeterplan voor het onderwijs. Door Nederland zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld, waarmee in 2009 en 2010 reeds een aantal verbeteracties konden worden gerealiseerd.

De uitdagingen op onderwijsgebied zijn groot. Uit toetsresultaten op lezen en rekenen blijkt dat leerlingen uit de groepen in de onderbouw (groepen 3 en 4) van de scholen voor funderend onderwijs (FO) vrij dicht tegen het Nederlandse niveau aanliggen, maar dat de hogere groepen (groepen 7 en 8) nog een flinke achterstand hebben op dit niveau. De reden is dat in de bovenbouw een achterstand weggewerkt moest worden.

Het inspectierapport dat in 2008 werd gepubliceerd, schatte de leerachterstand op rekengebied op de FO-scholen van de BES-eilanden ten opzichte van Nederland op minimaal drie schooljaren. Inmiddels zijn we een schooljaar verder en is deze achterstand op veel scholen nog anderhalf tot twee jaar. Dat betekent dat deze scholen in één schooljaar ongeveer de helft van de achterstand hebben ingelopen.

De resultaten op de toetsen die op de drie scholen voor voortgezet onderwijs (VO) zijn afgenomen, geven geen geruststellend beeld over de mate waarin

leerlingen een gunstige ontwikkeling doormaken. Voor de meeste vakken geldt dat de scholen er nog niet in slagen de opgelopen achterstanden weg te werken.

In vervolg op de gratis schoolboeken voor het VO en het secundair beroepsonderwijs (SBO) mochten de scholen voor FO, VO en SBO remediërend materiaal voor lezen en rekenen aanschaffen. Dit materiaal is door de scholen ingezet om de achterstanden weg te werken. Tevens zijn de scholen voorzien van aanvullend lesmateriaal, zoals lesmethodes, leesboeken, woordenboeken en landkaarten.

Ter versterking van de kwaliteit van de leerlingenzorg hebben van iedere school op de drie eilanden twee leraren een specialistische opleiding tot intern begeleider gevolgd. Voor de noodzakelijke specialistische deskundigheid buiten de school wordt een aparte voorziening gecreëerd: een expertisecentrum onderwijszorg. Op ieder van de drie eilanden is een procesbegeleider aangetrokken met als opdracht dat expertisecentrum op en in te richten, in samenwerking met Jeugd en Gezin.

Op verzoek van het ministerie adviseren de Landelijke Pedagogische Centra de scholen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba over de doorontwikkeling van hun schoolontwikkelingsplannen. Daarin leggen de scholen vast op welke manier zij de komende jaren de kwaliteit van het onderwijs willen verbeteren. Naast een advies over noodzakelijke verbeteracties worden de leervragen in kaart gebracht die de schoolbesturen en schoolleiders hebben met het oog op de transitie naar het Nederlandse onderwijsstelsel.

In goed overleg met de drie bestuurscolleges en de betrokken scholen zijn programma's opgesteld om de extra middelen voor de verbetering van de schoolgebouwen te besteden aan de meest urgente behoeften. Op elk eiland zijn als gevolg hiervan verschillende bouwprojecten in voorbereiding. De meest belangrijke hiervan zijn:

Op Bonaire: nieuwbouw van een brede school voor funderend onderwijs met wijkvoorzieningen; nieuwbouw van een school voor de HAVO/VWO-bovenbouw; urgente voorzieningen aan de praktijklokalen van de Scholengemeenschap Bonaire.

Op Sint Eustatius: renovatie van de Golden Rock School; uitbreiding van de Bethel Methodist School (reeds in uitvoering).

Op Saba: verbouwing van een voormalig bedrijfspand tot technieklokalen voor de Saba Comprehensive School.

In juni 2010 is tijdens een bezoek van de secretaris-generaal van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) afgesproken dat op korte termijn voor elk eiland een masterplan voor de huisvesting van het onderwijs wordt opgesteld. Uitgangspunt is dat binnen vijf jaar alle scholen op een naar Nederlandse maatstaven aanvaardbaar niveau zullen worden gebracht en dat OCW zich samen met de eilandsbesturen zal inspannen om de hiervoor benodigde middelen ter beschikking te stellen. In deze plannen zullen ook de uitvoeringsorganisatie en het (toekomstige) onderhoud worden opgenomen.

Invoering Nederlands onderwijsstelsel

Met de eilandsbesturen is afgesproken dat het Nederlandse onderwijsstelsel uitgangspunt zal zijn bij de invoering van een nieuw onderwijsstelsel op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De specifieke omstandigheden op de BES-eilanden kunnen leiden tot een aangepast arrangement.

Medewerkers van de auditdienst van OCW hebben samen met de financiële diensten van de eilandgebieden en de schoolbesturen per school vastgesteld wat de huidige financiële situatie is. Ondermeer op basis hiervan zal nog deze maand (augustus) het bekostigingsniveau per 1 januari 2011 voor de scholen worden bepaald.

Om op de juiste wijze te kunnen bekostigen, is een projectleider implementatie bekostiging aangetrokken. Deze functionaris van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zal de scholen ter plaatse ondersteunen bij de verbetering en ontwikkeling van hun bedrijfsvoering. Hij zal ook voorlichting geven over de nieuwe onderwijs wet- en regelgeving in het algemeen en de wijze waarop de bekostiging wordt uitgevoerd in het bijzonder.

De rechtstreekse bekostiging van de scholen door OCW brengt veel veranderingen voor de schooladministraties met zich mee. OCW heeft Administratiekantoor Onderwijs Service Groep Arnhem gevraagd deze maand (augustus) een verkennend onderzoek uit te voeren naar alles wat nodig is om tot de oprichting van een administratiekantoor op de BES-eilanden te komen. Op grond van de resultaten kunnen de schoolbesturen besluiten of – en zo ja op welke wijze – zij een administratiekantoor wensen op te richten.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wil het niveau van de gezondheidszorg op Bonaire, Sint Eustatius en Saba geleidelijk laten toegroeien naar dat in het Europese deel van Nederland. Vooruitlopend op de transitiedatum zijn projecten gestart om het zorgaanbod op de drie eilanden te verbeteren. Per 1 januari 2011 voert het ministerie de zorgverzekering BES in, welke alle rechtmatige bewoners van de drie eilanden een gelijk recht op geneeskundige en langdurige zorg geeft.

Verbeteren van het zorgaanbod

De projecten op dit gebied zien op zowel de organisatie als de kwaliteit van de zorg.

Op het vlak van de organisatie wordt de verzelfstandiging van de huisartsen op Bonaire ondersteund. Op Sint Eustatius en Saba zijn stichtingen opgericht waarin per 1 januari 2011 de eilandsziekenhuizen worden ondergebracht. Het is de bedoeling dat de instellingen voor verpleging en verzorging volgen, terwijl daarnaast de eerstelijnszorg, de verslavingszorg en de centra voor Jeugd en Gezin in dit verband een plaats zullen krijgen. Desgewenst kunnen de eilanden ook de GGD-zorg aan deze stichtingen uitbesteden, die geleidelijk in de loop van dit en volgend jaar operationeel zullen worden.

Op het vlak van de kwaliteit zijn inmiddels op alle eilanden nieuwe ambulances operationeel. Er wordt gewerkt aan de opleiding van het personeel. De uitbreiding van het aantal basisspecialismen in het ziekenhuis op Bonaire vraagt tijd. Het samenwerkingsverband met de Vrije Universiteit Amsterdam en het Academisch Medisch Centrum Universiteit van Amsterdam krijgt vorm in de opzet van een rechtspersoon, waarbij onder andere de inkoop op contractbasis van basisspecialistische zorg wordt geregeld. Het gaat om de specialismen interne geneeskunde, chirurgie, anesthesie, gynaecologie, kindergeneeskunde en psychiatrie. De verwachting is dat rond 10 oktober de eerste medisch specialist als kwartiermaker in het ziekenhuis van Bonaire werkzaam zal zijn en dat in de loop van een jaar de andere specialisten geleidelijk beschikbaar komen.

Ook aan het bieden van dialysevoorzieningen op Bonaire wordt gewerkt. Dialysepatiënten hebben voor de behartiging van hun belangen een patiëntenvereniging opgericht. Nadat een keuze is gemaakt voor een dialyse-achtervangcentrum zal in het ziekenhuis van Bonaire een dialysecentrum

worden opgezet. Tevens zal de mogelijkheid van thuisdialyse worden meegenomen.

Voor de superspecialistische zorg worden binnenkort afspraken gemaakt met een groot ziekenhuis in de nabijheid van Bonaire en in de nabijheid van Sint Eustatius en Saba. Daarbij wordt de uitvoering van de acute zorg meegenomen, bij voorkeur uit te voeren door dezelfde twee ziekenhuizen. Daaraan gekoppeld zullen afspraken worden gemaakt voor het spoedvervoer. De keuze voor vastvleugeltoestel- en/of helikoptervervoer is afhankelijk van de ziekenhuiskeuze. Begin augustus wordt een aantal ziekenhuizen onderzocht en beoordeeld welke het meest geschikt zijn. Gestreefd wordt vervolgens naar het maken van afspraken die kort na de transitiedatum geoperationaliseerd kunnen zijn.

Bij de verbetering van de farmaceutische zorg op de eilanden wordt gestreefd naar vergroting van de doelmatigheid, mogelijk door verbetering (en verlaging van de kosten) van de inkoop en de organisatie van de geneesmiddelenvoorziening. Daarbij is ook verandering van het voorschrijfgedrag van artsen van belang.

Verbetering van de medische infrastructuur op het vlak van gebouwen en apparatuur is veelal onderdeel van de kwaliteitsprojecten. Het realiseren van de plannen die daarvoor reeds zijn uitgewerkt krijgt vanaf 2011 geleidelijk gestalte als onderdeel van de normale bedrijfsvoering van de diverse zorginstellingen. De aanschaf van beeldvormende apparatuur welke geen uitstel kan verdragen zal met voorrang worden uitgevoerd.

Zorgverzekering BES

De huidige publieke en private ziektekostenverzekeringen worden per 1 januari 2011 vervangen door één publieke verzekering voor geneeskundige en AWBZ-zorg. De regelgeving voor de zorgverzekering BES is nog in voorbereiding bij VWS. Het op te richten Zorgverzekeringskantoor BES wordt verantwoordelijk voor de uitvoering. Spoedige afronding van de regelgeving en van de besluitvorming door de ministerraad is noodzakelijk om de tijdige inkoop van zorg en het goed informeren van verzekerden, zorgaanbieders en andere belanghebbenden door het Zorgverzekeringskantoor te kunnen borgen.

Als gevolg van vertraging bij de aanbesteding van de ICT-ondersteuning zal op het Zorgverzekeringskantoor de inrichting van de werkprocessen en de

ICT-ondersteuning daarvan eerst medio 2011 op orde zijn. Ten minste gedurende het eerste kwartaal van dat jaar zal daarom sprake zijn van het handmatig verwerken en controleren van informatie, hetgeen uiteraard risico's met zich meebrengt voor het beheer en de dienstverlening. Gewerkt wordt aan een uitvoeringsscenario gericht op het beperken van deze risico's.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

In april 2010 hebben de bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba met de minister van SZW overeenstemming bereikt over de hoogte van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen. Het gezamenlijke streven is om het verschil tussen de hoogte van de uitkeringen en het wenselijke niveau van de behoeften van bestaan te verminderen naar gelang de economische draagkracht en ontwikkeling.

De maandelijkse AOV-uitkering gaat op 1 januari 2011 omhoog van 800 naar 920 NAF, te verhogen met een prijscompensatie over 2010. De pensioengerechtigde leeftijd gaat in de periode tot 2021 in stappen omhoog tot 65 jaar.

De onderstand is in de nieuwe situatie in de vorm van een wettelijke regeling gegoten, met geobjectiveerde toeslagen voor zelfstandig wonen, de eerste drie kinderen, gehuwd zijn of samenwonen en volledige en blijvende arbeidsongeschiktheid. Bij het bepalen van de hoogte van de onderstands-uitkering is rekening gehouden met het kunnen bijverdienen tot de hoogte van het minimumloon van 1.260 NAF per maand.

Onderstand

Op dit moment concentreert de aandacht van SZW zich op de ontwikkeling van de werkprocessen, het te hanteren automatiseringssysteem, de selectie en de benoeming van medewerkers en tenslotte het opleidingsbeleid. Naar het zich thans laat aanzien, zullen de huidige onderstandsmedewerkers van Bonaire en Saba de overstap naar het RSC gaan maken (op Sint Eustatius is er momenteel geen medewerker onderstand).

In goed overleg met de eilandsbesturen – wier rol als onderstandsverlener per 10 oktober 2010 overgaat naar SZW – wordt gewerkt aan de overname van het lopende onderstandsbestand. Dit heeft de nodige voeten in de aarde. Van alle betrokkenen moeten de voor de vaststelling van het recht op onderstand vereiste gegevens worden vastgelegd en beoordeeld. Tevens

moeten de betrokkenen geïnformeerd worden over de overgang van eiland naar RSC en over hun nieuwe rechten én plichten.

Op Saba en Sint Eustatius gaat het om relatief kleine aantallen personen (enkele tientallen), maar is de situatie van betrokkenen niet of gebrekkig gedocumenteerd. Nader onderzoek is vereist om het recht op de nieuwe onderstand te kunnen beoordelen. Op Bonaire is de situatie van de betrokkenen redelijk gedocumenteerd, maar moet de beoordeling van het recht op uitkering voor een relatief groot aantal personen (circa 300) gedaan worden. De daarvoor beschikbare personele capaciteit is beperkt (want niet afgestemd op de werkpiek van de overname), terwijl bovendien een deel van de tijd van de medewerkers benut moet worden voor het volgen van opleidingen.

De taak van arbeidsbemiddeling en het ontwikkelen van jobprograms is belegd bij de eilanden, die daarvoor nog geen adequaat functionerend stelsel kennen. Omdat dit echter een belangrijke voorwaarde is voor de rechtmatige en doelmatige verlening van onderstand en tewerkstellingsvergunningen, heeft SZW de eilanden ondersteuning aangeboden. In dit kader is op Bonaire in samenwerking met twee lokale organisaties (Forma en Mangazina di Rei) een pilot gestart gericht op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Tewerkstellingsvergunningen

In het bestuurlijk akkoord met Bonaire is met betrekking tot de taakverdeling specifiek aandacht besteed aan de uitvoering van de regeling voor tewerkstellingsvergunningen. Het uitgangspunt is dat deze taak per 1 januari 2012 in mandaat kan worden uitgevoerd door het eiland Bonaire, tenzij de opgedane ervaringen daartegen pleiten. Op dit moment wordt gewerkt aan een procesbeschrijving en werkinstructies. Ook wordt gewerkt aan een automatiseringsmodule die aansluiting geeft op het Foreign Management Systeem zoals dat door de IND wordt gehanteerd. In overleg met de afdeling Burgerzaken van het eiland wordt een gezamenlijk front-office ingericht.

Inspecties

De inspectietaken op het terrein van veiligheid, illegale arbeid, minimumloon en huisvesting van vreemdelingen worden na de transitiedatum op Bonaire uitgevoerd door inspecteurs die SZW overneemt van het eiland. Voor Sint Eustatius en Saba wordt een inspecteur aangetrokken.

De insteek is te starten met een goede voorlichting aan de twee meest relevante sectoren, namelijk de bouw en de horeca. Op deze voorlichting kan worden aangesloten met inspecties. De inspecteurs krijgen voor het opmaken van processen-verbaal de bijzondere opsporingsbevoegdheid en moeten inhoudelijk en qua vaardigheden worden opgeleid. De inspectie van de olieterminals is meer specialistisch van aard en zal vanuit Nederland worden uitgevoerd.